

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

Komora mimovládnych neziskových organizácií

NA SPOLUPRÁCI ZÁLEŽÍ

pracovná konferencia
zástupcov MNO
a občianskej spoločnosti

7. — 8. novembra 2022

Nová Cvernovka, Račianska 78, Bratislava

podpora dialógu medzi štátom
a občianskou spoločnosťou

ÚRAD SPLNOMOCNENCA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

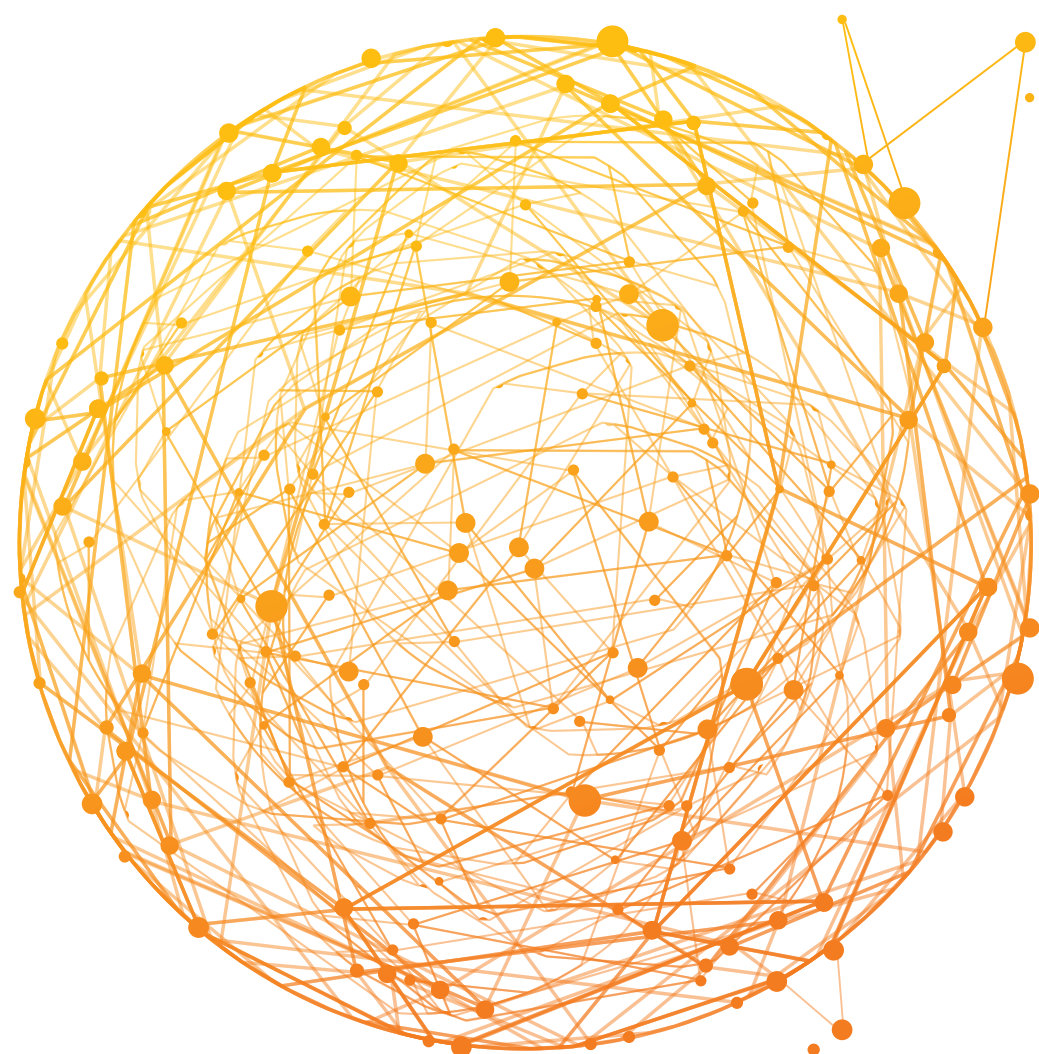

Operačný program
Efektívna
verejná správa

Európska únia
Európsky sociálny fond

Konferenciu **Na spolupráci záleží**, ktorá sa konala v dňoch 7. až 8. novembra 2022 a pokračovala podujatím Deň otvoreného vládnutia 9. novembra 2022 v Novej Cvernovke v Bratislave, pripravili Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Komora mimovládnych neziskových organizácií a Úrad na ochranu oznamovateľov.

Za Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti sa na príprave a realizácii podujatí pod vedením Filipa Vagača podieľali: Jakub Adámek, Samuel Čevela, Miroslava Dujičová, Michaela Ďurdíková, Silvia Ďurechová, Jana Gažúrová, Barbara Gindlová, Ján Gombala, Marcel Hofer, Lenka Hudáčeková, Lucia Lacika, Richard Lukačka, Matej Miklian, Mária Milková, Miroslav Mojžiš, Hana Mravcová, Skarlet Ondrejčáková, Alena Petrželková, Alexandra Poláková Suchalová, Lucia Švecová, Katarína Valovičová, Tatiana Vaníková, Tomáš Winkler, Veronika Zahorjan a Miroslav Zwiefelhofer.

Za Komoru mimovládnych neziskových organizácií na podujatí spolupracovali: Katarína Batková, Alžbeta Brozmanová Gregorová, Laura Dittel, Daniel Kaba, Juraj Lizák a Marcel Zajac.

Za Úrad na ochranu oznamovateľov podujatie pripravila Mária Hunková.

Ďakujeme Martine Jakabovičovej, Barbare Reháčkovej a ich kolegom z Novej Cvernovky za ústretový prístup pri organizácii a realizácii podujatia.

Ďakujeme všetkým účastníckam a účastníkom diskusií za ich ochotu byť súčasťou programu konferencie.

Vybrané bloky podujatia sa realizovali ako súčasť národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík II., ktorý je financovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom operačného programu Efektívna verejná správa.

Podujatie je realizované v rámci projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík II. Tento projekt je podoprený z Európskeho sociálneho fondu.

Konferencia Na spolupráci záležití a Deň otvoreného vládnutia

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti spolu s Komorou mimovládnych neziskových organizácií pripravil v dňoch 7. až 9. novembra 2022 v priestoroch Novej Cvernovky v Bratislave trojdňové podujatie **za účasti stoviek zástupcov MNO a vrcholových predstaviteľov vlády SR**.

Prvé dva dni sa konferencia niesla pod názvom **Na spolupráci záležití**. Nosné témy konferencie reflektovali situáciu vnútri neziskového sektora a reagovali na udalosti, ktoré v nedávnom čase traumatizovali Slovensko. Hľadali odpovede na otázky, ako reagovať na hodnotovú polarizáciu v spoločnosti, ako znižovať eskaláciu v spoločnosti, ako viesť vyvážený a zrozumiteľný dialóg.

Pozornosť venovali tiež dlhodobým témam neziskového sektora – financovanie mimovládnych neziskových organizácií, dobrovoľníctvo, participácia a pravidlá zapájania občianskej verejnosti do tvorby verejných politík.

Na konferenciu prijali pozvanie najvyšší štátni predstavitelia. Pani **prezidentka SR Zuzana Čaputová** otvorila konferenciu video príhovorom k účastníckam a účastníkom konferencie. Okrem iného uviedla: „Akékoľvek útoky alebo tlak na občiansku spoločnosť – či sú vyvíjané z najvyšších politických miest alebo z anonymity sociálnych sietí – sú neprípustné, pretože ohrozujú našu demokraciu v jednom z jej pilierov“.

Predseda vlády SR Eduard Heger podčiarkol dôležitosť rozvinutej občianskej spoločnosti pre budúcnosť Slovenska. Zdôraznil, že ak nechceme na Slovensku budovať mentalitu panovania, musíme podporovať demokratickú občiansku spoločnosť, v ktorej počúvame hlas občanov.

Podľa slov **podpredsedníčky vlády a ministerky investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Veroniky Remišovej** je dôležité, že zo strany vlády SR bola rétorika nenávisť voči neziskovému sektoru nahradená pozitívnym vnímaním mimovládnych organizácií, čo sa odráža vo vnímaní tretieho sektora celou spoločnosťou.

Všetci prítomní potvrdili a ocenili mimoriadny prínos MNO v riešení ukrajinskej krízy, kde neziskové organizácie poskytli svoje odborné kapacity v oblasti humanitárnej pomoci a integračných aktivít. **Minister vnútra SR Roman Mikulec** svoj postoj k MNO vyjadril aj konkrétnym činom, keď na konferencii podpísal Memorandum o spolupráci s jedenástimi kľúčovými humanitárnymi MNO.

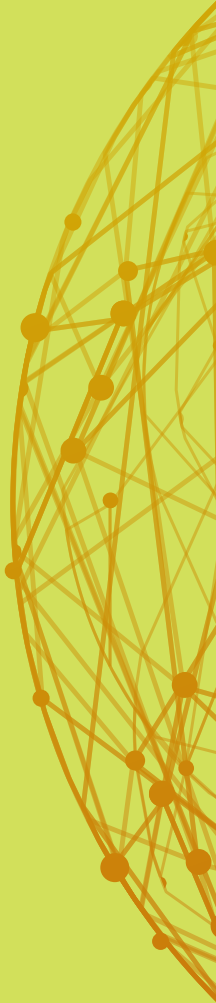
Na záver prvých dvoch dní sa účastníčky a účastníci konferencie zhodli na vyhlásení z celoštátnej konferencie občianskych organizácií a definovali potrebu konkrétnych krokov v oblasti ďalšieho rozvoja občianskej spoločnosti.

V tretí deň – 9. novembra 2022 – konferencia pokračovala v programe pod názvom **Deň otvoreného vládnutia**. Išlo o každoročné podujatie Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS), pretože Slovensko zastúpené ÚSV ROS je súčasťou celosvetovej Iniciatívy pre otvorené vládnutie – Open Government Partnership (OGP).

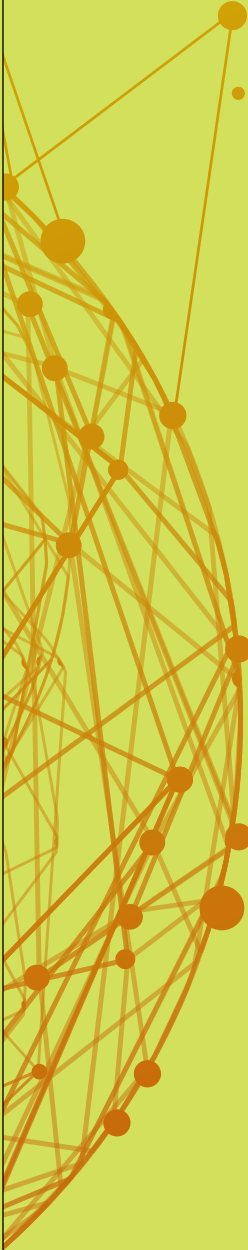
Deň otvoreného vládnutia priniesol témy benefitov participácie občanov a ich účasti na legislatívnom procese a tému konečného užívateľa výhod. Účastníci konferencie hľadali odpovede, ako definovať a nastaviť zúčtovateľnosť štátnych inštitúcií voči svojim občanom a zároveň diskusiu prepojenia vojny na Ukrajine s bojom proti chudobe na Slovensku. Priestor dostal aj Úrad na ochranu oznamovateľov so školením zodpovedných osôb.

NA SPOLUPRÁCI ZÁLEŽÍ program / 1. deň

PONDELOK 7. 11. 2022			
10:00 – 11:00 REGISTRÁCIA A KÁVA			
11:00 OTVORENIE KONFERENCIE KDE: SÁLA, PRÍZEMIE ZUZANA ČAPUTOVÁ, prezidentka SR – videoprihovor FILIP VAGAČ, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti MARCEL ZAJAC, predseda Komory mimovládnych neziskových organizácií			
11:30 – 12:30 ČO V SEKTORE NEROBÍME A MALI BY SME (O ČOM V SEKTORE NEHOVORÍME A MALI BY SME) / KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Zákopy vonku sa prehľbujú, radikalizujú a slovník hrubne. Vieme sa vo vnútri sektora rozprávať o zložitých témach? Prinesú politici riešenia? Alebo zostáva na občianskej spoločnosti, aby hľadala cestu a ponúkla nástroje a konkrétne aktivity, ktoré budú spoločnosť učiť, že aj zložité a kontroverzné témy majú riešenia?			
Panelová diskusia: Klára Šimáčková Laurencčíková, splnomocnenkyňa vlády ČR pre ľudské práva, Karína Andrášiková, o. z. Mládež ulice, Lukáš Zorád, konzultant PDCS Moderátorka: Katarína Batková			
12:30 – 14:00 OBED			
14:00 – 15:30 RIADENÁ DISKUSIA V SKUPINÁCH NA VYBRANÉ TÉMY			
1. SKUPINA: VNÚTORNÉ FORMÁLNE ŠTRUKTÚRY MNO A ICH REPREZENTÁCIA NAVONOK KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Ako by mali vyzerať štruktúry zastupujúce MNO voči verejnej správe? Kto má viesť externú komunikáciu MNO voči verejnosti? Má byť reprezentácia MNO tvorená na základe osobného líderstva a príbehu, alebo na základe štruktúrovaných pravidiel? Práca v skupinách Moderátor: Juraj Lizák, Rada mládeže Slovenska	2. SKUPINA: KULTÚRNE VOJNY A OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ KDE: KABINET, PRÍZEMIE Ako sa našej spoločnosti mohlo stať, že sme sa ocitli pred barom Tepláreň 12. októbra 2022 o 19:00? Bude občianska spoločnosť aktívna v procese smerovania našej krajiny späť medzi tolerantné spoločnosti? Panelová diskusia: Marcel Zajac, predseda Komory MNO, Veronika Fishbone Vlčková, riaditeľka Nadácie M. Šimečku, Daniel Pastirčák, Slovenský ochranný snem, Vanda Tuchyťová, OZ Proti korupcii	3. SKUPINA: ÚLOHA OBČIANSKÝCH ORGANIZÁCIÍ V DEMOKRACII KDE: KABINET, PRÍZEMIE Diskusia medzi MNO o témach súvisiacich s verejným angažovaním sa organizácií, straníckosťou vs. apolitickosťou organizácií. Ako spolupracovať v rámci sektora v spoločenskej a politickej situácii, ktorá je polarizovaná a postupne odkláňajúca sa od hodnôt demokratickej spoločnosti. Vnútorná diskusia medzi organizáciami Moderátorka: Katarína Batková	4. SKUPINA: PARTICIPÁCIA A DIALÓG SO ŠTÁTOM KDE: SVETLÍK, 1. POSCHODIE Strávili ste veľa času pripomínaním dokumentu a žiadna z vašich pripomienok nebola zapracovaná? Dozvedeli ste sa o pripravovanom materiáli neskoro? Zúčastnili ste sa pracovnej skupiny a neviete, ako vaša účasť prispela k zlepšeniu dokumentu? Odpovede vrátane návrhu riešení v spoločnej diskusii s MNO. Diskusia v menších skupinách Moderátorky: Barbara Gindlová, Alexandra Poláková Suchalová
15:30 – 16:00 PRESTÁVKA			
16:00 – 17:30 SPOLOČNÁ DISKUSIA V PLÉNE K ZÁVEROM Z PRACOVNÝCH SKUPÍN / KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Prezentácia záverov z jednotlivých skupín a prijatie 1. časti vyhlásenia z konferencie – facilitátorka Kaja Miková			
17:30 – 21:00 RAUT / SIEŤOVANIE ÚČASTNÍKOV A ÚČASTNÍČOK KONFERENCIE			

Príhovor prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej

Milé účastníčky a účastníci konferencie Na spolupráci záleží.

Dovoľte mi pozdraviť vás takouto formou. Mrzí ma, že sa nemôžem vášho stretnutia zúčastniť osobne, vzhľadom na dlhodobu plánovanú účasť na klimatickej konferencii OSN v Egypte.

Chcem začať konštatovaním, že môžeme byť právom hrdí na slovenskú občiansku spoločnosť, ktorá zohrala kľúčovú rolu pri páde komunizmu v osemdesiatych rokoch, pri obrane demokracie v rokoch deväťdesiatych, aj pri ochrane právneho štátu v uplynulej dekáde. Zabezpečujete mnohé dôležité funkcie v oblastiach sociálnej starostlivosti, vzdelávania, ochrany životného prostredia, kontroly výkonu verejnej moci či pri presadzovaní práv všetkých ľudí bez rozdielu.

Chcem využiť túto príležitosť a obzvlášť sa poďakovať všetkým organizáciám a každému z vás, kto pomáhate vyrovnávať sa s výzvami, problémami a so spoločenskými a ľudskými tragédiami, ktoré sa v našej spoločnosti i v okolitom svete dejú so znepokojujúcou intenzitou.

Iste sa zhodneme na tom, že štát musí pomôcť ľuďom v zhoršenej životnej situácii a že má využívať všetky prostriedky na obranu demokracie. Ale zhodneme sme sa tiež na tom, že dôležitý vzhľadom ku kvalite života v spoločnosti je aj náš osobný vklad a vzťahy na úrovni komunít. Ľudskosť máme v sebe. Musíme ju však pestovať, navzájom sa k nej motivovať a vytvárať jej nové príležitosti.

Dnešná konferencia so spoluúčasťou občianskeho sektora a vlády je preto príležitosťou nielen bilancovať a ďakovať, ale aj pristúpiť ku konkrétnym činom. Občiansky sektor bol vždy zdrojom úžasnej energie, inovácií a hlasom na obranu najzraniteľnejších. Slovensko však dnes čelí snahám o spochybňovanie demokracie a rozdeľovanie spoločnosti, ktoré sú nasmerované aj na mimovládne organizácie. Akékoľvek útoky alebo tlak na občiansku spoločnosť, či sú vyvíjané z najvyšších politických miest alebo z anonymity sociálnych sietí – sú neprípustné, pretože ohrozujú našu demokraciu v jednom z jej pilierov.

Mnohí dnes zdieľame obavy o vývoj našej spoločnosti a hľadáme si miesto a spôsob, ako byť pre demokraciu na Slovensku čo najužitočnejší. Vašou odpoveďou je spolupráca a tú ste si zvolili aj za motto vašej konferencie. Verím, že z tejto potrebnej diskusie vyjde občianska spoločnosť ešte silnejšia a odhodlanejšia. Som presvedčená, že občiansky sektor môže zohrať významnú úlohu v prekonávaní dnešnej polarizácie spoločnosti, v deeskalácii napätia, v rozvoji kritického myslenia či v obrane demokracie.

Na záver vás chcem uistiť, že prezidentský palác je miestom, kde je občianska spoločnosť vítaná, kde máte priestor predniesť svoje požiadavky a názory a kde sa výstupom vašej práce seriózne venujeme. Pri obrane demokracie budem vždy stáť pri vás.

Prajem vám užitočnú diskusiu.

Príhovor splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Filipa Vagača

Vážené dámy a vážení páni, milé priateľky a milí priatelia!

V stredu 9. novembra to bude presne osem mesiacov, kedy som znova prijal funkciu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Keďže túto prácu vnímam ako službu vám všetkým, rád by som vám teraz ponúkol stručný odpočet toho, čo sa nám s mojím tímom doteraz podarilo dosiahnuť. Zvažoval som, že začnem Konceptiou rozvoja občianskej spoločnosti, teda dohodou s vládou na najbližších osem rokov a budem pokračovať ďalšími materiálmi, ktoré sa podarilo do vlády predložiť – napríklad Akčný plán otvoreného vládnutia, Kontingenčný plán alebo ešte stále diskutovanú novelizáciu zákona o dobrovoľníctve. Rozhodol som sa však sústrediť na témy, ktoré považujem z hľadiska súčasnosti a najmä najbližšej budúcnosti za páľčivé a kľúčové.

Ukrajina a spolupráca so štátom v časoch krízy

Vďaka zberu dát, ktoré sme spoločne získali, máme pomerne presné údaje o tomto príbehu – 14 676 dobrovoľníkov odpracovalo spolu neuveriteľných 562 239 hodín (na úrovni minimálnej mzdy 3,71 €, čo je spolu viac ako 2 milióny eur). Finančné zbierky, ktoré zorganizoval neziskový sektor, dosiahli viac ako 15,5 miliónov eur. Humanitárna pomoc pre Ukrajinu vo výške 8 463 ton vo významnej miere presiahla pomoc štátu. Neziskový sektor ukázal svoju silu, flexibilitu a schopnosť rýchlej reakcie a má byť na čo hrdý. Jej silu si všimla aj verejnosť a politická reprezentácia krajiny. Bohužiaľ, stále sa nepodarilo dosiahnuť želané štrukturálne zmeny, ktoré by zmenili súčasne nastavenie podpory dobrovoľníctva.

Čo sa však podarilo práve na tejto konferencii – zajtra podpíše minister vnútra Memorandum o spolupráci s jedenástimi najväčšími organizáciami, ktoré boli a budú zapojené do pomoci v prípade ďalšej utečeneckej vlny. Je to po prvýkrát v histórii MV SR, že k takémuto podpisu dochádza. Táto spolupráca je súčasťou kontingenčného plánu, ktorý schválila Vláda SR. Podarilo sa dosiahnuť, že po dlhom šesťmesačnom procese došlo k preplateniu nákladov niektorým dobrovoľníckym organizáciám, hoci treba otvorene priznať, že to nebolo zo slovenských rozpočtových zdrojov.

V rámci Lex Ukrajina sa zmenila možnosť pre okresné úrady uzatvárať dobrovoľnícke zmluvy. Pevne verím, že v rámci pripravovanej novelizácie zákona o dobrovoľníctve sa otvorí aj možnosť štátu preplácať náklady spojené s dobrovoľníctvom. V rámci dobrej spolupráce s MPRaVR SR sa podarilo dohodnúť unikátnu podporu pre potravinovú pomoc. V najbližších mesiacoch bude vyhlásená schéma podpory infraštruktúry na nákup automobilov a vybavenie skladov, následne na to bude vyhlásená schéma na podporu personálnych a prevádzkových nákladov. Táto pomoc bude riešiť aj chudobu na Slovensku a nebude určená iba na integračné aktivity. Budeme o tom viac hovoriť v stredu v paneli so štátnymi tajomníkmi.

V procese riešenia sú zatiaľ dve oblasti – napriek extrémnemu úsiliu musí zatiaľ humanitárna pomoc neziskových organizácií stáť na hranici s Ukrajinou niekedy desiatky hodín. Intenzívne pracujeme na tom, aby sa humanitárny koridor otvoril aj pre neziskové organizácie. Podobná situácia je v programe EU Care, kde sa nám rokovaniami podarilo získať viac ako 40 miliónov eur pre neziskové organizácie. Bohužiaľ, pre administratívne prekážky zatiaľ nie je možné tento program implementovať, avšak verím, že sa nám to podarí zmeniť.

Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti

Vláda začiatkom septembra schválila dokument, o ktorom sme spoločne viackrát diskutovali. Je to 32 úloh na najbližšie štyri roky, ďalšie nás čakajú do roku 2030. Chcem z nej priblížiť dve témy, ktoré považujem za kľúčové. Prvou sú **služby vo verejnom záujme**. Doteraz za 40 rokov komunizmu a 30 rokov demokracie sme mali celospoločenskú dohodu, že tieto služby zabezpečuje štát. Neziskový sektor ich robí iba vtedy, keď si na ne vyzbiera podporu od verejnosti, alebo keď mu štát dá na ich zabezpečenie dotáciu, veľakrát časovo aj finančne limitovanú, od čoho sa odvíja aj kvalita poskytovanej služby. Navrhujeme tento vzťah od základov zmeniť. Inovácia spočíva v tom, že dobrý správca verejných vecí vie odhadnúť a dokonca aj vypočítať, kedy bude efektívnejšie niektoré služby zabezpečiť z externých zdrojov.

Kľúčové sú dva základné rozdiely – neziskové organizácie nikdy nebudú tieto služby poskytovať primárne za účelom dosahovania zisku. Druhým podstatným rozdielom je dobrovoľnícka práca, ktorú štát a podnikateľský sektor nevedia dlhodobo zabezpečiť. Priniesť na stôl návrh, ktorý by pomenoval oblasti, v ktorých verejná správa vstúpi do partnerstva s neziskovým sektorom pri zabezpečovaní verejnej služby, by mohol znamenať aj zásadný obrat v novom nastavení vzťahu medzi štátom a občianskym sektorom.

Druhou témou je **financovanie neziskového sektora**, ktoré je v koncepcii podrobne rozpracované. Od zavedenia asignácie dane, čo bolo v roku 2004, áno, je to už 18 rokov, sa nepodarilo zaviesť iný nástroj, ktorý by zabezpečoval diverzifikáciu zdrojov financovania. Myslím si, že dozrel čas, aby sme uvažovali aj o ďalších mechanizmoch. Budeme o tom viac hovoriť v pracovnej skupine zajtra popoludní. Chcem však upozorniť na inovatívny návrh odskúšaného modelu podpory prostredníctvom zmeny DPH. Pripravili sme ho v spolupráci s renomovanou konzultačnou spoločnosťou a uvidíme, aká bude politická vôľa otvoriť debatu o rozšírení nástrojov finančnej podpory.

Nadrezortné témy

Je to oblasť, ktorej sa v posledných mesiacoch intenzívne venujeme. Rezortný princíp je doslova zakódovaný v správe vecí verejných. Na Slovensku je veľmi ťažké z neho vybočiť a všetci dobre poznáme limity tohto prístupu. Úrad splnomocnenca je v jedinečnej pozícii prepojiť niektoré témy nadrezortne. Ako príklad uvediem list ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorom nás oslovil s ponukou spolupráce pri tvorbe Národnej stratégie prevencie a riešenia bezdomovectva. Táto stratégia je dobrou ukážkou nielen potreby medzirezortnej koordinácie, ale aj spolupráce naprieč verejnou správou, nakoľko bezdomovectvo patri do originálnej kompetencie samosprávy. Podobnou témou je včasná intervencia alebo deinštitucionalizácia sociálnych služieb. Chceme zohrať dôležitú úlohu nielen pri nastavovaní participatívnej tvorby verejnej politiky, ktorá sa môže diať vďaka projektu Parti II. Ten sa podarilo pred pár týždňami uzavrieť a jeho implementácia už viac ako rok funguje.

Chceme diskutovať o tom, ako by sme mohli týmto témam pomôcť hlavne pri ich implementácii či už prostredníctvom akčných plánov, alebo prostredníctvom európskeho financovania v ďalšom programovom období.

Rovnako dôležitou témou je Otvorené vládnutie a účasť na Summite za demokraciu. Sú to zahraničné iniciatívy, v ktorých občianska spoločnosť zohráva veľmi dôležitú úlohu. Posledná oblasť v rámci tejto témy je inštitucionálna podpora občianskeho sektora. V Európskom sociálnom fonde sa po prvýkrát podarilo dosiahnuť, že za sociálneho partnera bol uznaný okrem odborov a samosprávy aj neziskový sektor. Budeme potrebovať spoločne nastaviť implementáciu inštitucionálnej podpory v ďalšom sedemročnom období.

Tri spoločné výzvy na záver

Znova sa učiť dialógu

Všetci cítime a vidíme, že žijeme veľmi zložitú a napätú dobu. Je to nielen kvôli viacnásobným krízam, akými sú pandémie Covid-19, vojna na Ukrajine, ekonomická a sociálna kríza alebo nedávny teroristický útok na Zámockej. Je to aj kvôli hrubnutiu jazyka či už politických, alebo spoločenských elít a radikalizovaniu celého spoločenského priestoru. Do života sa nám vkráda predstava, ako keby neexistovala cesta späť a populistí mali navrch. V tomto momente nevnímam adekvátnu spoločenskú skupinu, ktorá by nahlas a efektívne hovorila o tom, že potrebujeme zmeniť úroveň celospoločenskej diskusie.

Navyše, niektoré politické elity akoby žili z roznecovania tohto napätia a podnikateľský sektor nemá nástroje na zmenu diskusie. V tejto situácii vnímam hlas občianskej spoločnosti ako kľúčový. Občianska spoločnosť by mala ponúknuť konkrétne nástroje na zmenu, pretože roky pracuje na zmierňovaní konfliktov, ale aj pri nastavovaní procesov celospoločenských dohôd vo veľmi kontroverzných témach. Potrebujeme k tomu „objednávkou“ z politického prostredia. Iba spoločne môžeme vytvoriť takýto typ požiadavky. Verím, že zajtrajšia debata s premiérom Eduardom Hegerom by v tom mohla napomôcť. K tomuto cieľu smeruje aj výzva z našej konferencie, ktorú vám predkladáme na posúdenie.

Politické prostredie a jeho meniaci sa pohľad na občiansku spoločnosť

V diskusiách s politickým prostredím začínam čím ďalej, tým viac vnímať, že sme prestali na jeho mape existovať. Na jednej strane tomu rozumiem, miera znechutenia bola zrejme odrazom neochoty spolupodieľať sa na kompromisoch, ktoré prekračovali únosnú mieru. Sektor však za to platí čoraz väčšiu cenu. Politické prostredie sa okrem deklaratórnych vyhlásení nespolieha na občiansku spoločnosť ako na spoľahlivého partnera, vníma ju skôr ako konkurenčné prostredie. V tomto kontexte pokladám za kľúčovú debatu o verejných službách, ale myslím si, že je potrebné vytvoriť aj konkrétne mechanizmy, ako budeme s politickým prostredím intenzívnejšie komunikovať.

Kamenný verzus aktivistický sektor

Cítim isté pnutie medzi novou tvárou sektora, ktorá sa vie rýchlo a flexibilne zorganizovať na sociálnych sieťach a dokáže reagovať veľmi pružne a medzi stabilnou dlhotrvajúcou organizáciou, ktorá tvorí politiku a vytvára trvalejšie vzťahy. Máme Radu vlády, máme Komoru MNO, ale aj tak vnímam, že potrebujeme znova diskutovať o vnútrosektorovom zložení, o novom type líderstva v sektore, o tom, kto bude tvoriť nové siločiaru vnútri sektora, ale aj s vládou a politickou mocou.

Na záver chcem byť trochu viac osobný. Moje poslanie v tomto úrade vnímam ako túžbu pomôcť aspoň trochu každému z vás pri množstve dobrých vecí, ktoré robíte, ale najmä ako túžbu pomôcť celému spoločenstvu – rozmanitému, pestrofarebnému a inšpiratívne. Potrebujem vás počúvať a spolu s vami dospieť k dohode, čo sú naše spoločné potreby, ako vyzerajú a hlavne, ako sa stanú realitou. Chcem spolu s vami snívať a tieto naše spoločné túžby postupne pretavovať do reality. Verím, že dnes začíname a teším sa na spoločné pokračovanie.

Príhovor predsedu Komory mimovládnych neziskových organizácií Marcela Zajaca

Vážené dámy a vážení pani, milé priateľky a milí priatelia,

veľmi ma teší, že sme sa tu dnes zišli v takom hojnom počte. Svedčí to o vašom veľkom záujme o tému našej konferencie v týchto zložitých časoch. Prihovorím sa vám z polohy občianskeho aktivistu a predsedu Komory MNO. Dotknem sa dvoch rovín:

1. Postavenia MNO v legislatívnom a fiškálnom rámci našej spoločnosti

Partnerstvo MNO vo vzťahu k štátu – tu vnímam zlepšenie, v ktoré sme dúfali: predstavitelia vlády majú v Programovom vyhlásení vlády konkrétnejšie body týkajúce sa rozvoja občianskej spoločnosti. Máme prediskutovanú a schválenú Konceptiu rozvoja občianskej spoločnosti a aj jej prvý akčný plán. Máme vymenovaného nového splnomocnenca na základe diskusie s MNO. Na druhej strane však v praxi stále nevidíme člena vlády, pod ktorého agenda občianskej spoločnosti patrí alebo toho, kto do vlády agendu MNO a občianskej spoločnosti predkladá, komu na nej skutočne záleží. Tu očakávame nápravu.

Ako napredujú naše najvýznamnejšie programové ciele, definované v dokumente politiky rozvoja občianskej spoločnosti, ktorú pripravila Platforma MNO pre demokraciu a ktorá bola obsiahnutá vo vyhlásení celoslovenskej konferencie MNO Orbis Civitates v roku 2019? Ponúkli sme partnerstvo pri realizácii služieb vo verejnom záujme – pozitívom je, že MNO v drvivej väčšine služby realizujú; negatívom však je, že sa veľmi nezlepšili podmienky na ich poskytovanie a hlavne na rozvoj ich kvality. Negatívne hodnotíme aj skutočnosť, že pre správcov vecí verejných nie sme prirodzeným partnerom, s ktorým sa na riešenia pripravujeme ešte predtým, ako vznikne potreba krízového riešenia.

Žiadali sme priateľskejšie nastavenie k MNO ako inštitúciám pri vytvorení legislatívnych či finančných podmienok na ich zakladanie a fungovanie. Pozitívne je, že sme nezaznamenali žiadnu vážnu snahu o spochybnenie a útok na mechanizmy, ktoré v krajine fungujú, nemenili sa zákony, na základe ktorých sme registrovaní, nerušili sa ani žiadne významné dotačné mechanizmy verejných finančných prostriedkov a ani nepriame motivačné nástroje. Negatívom však je, že nevidíme žiaden záujem o diskusiu o ich vylepšení. Situácia MNO ako inštitúcií aktívnych občanov je taká, ako ju zanechali zahraničné rozvojové programy a zahraniční podporovatelia. Nemáme nové moderné a efektívne mechanizmy nepriamej podpory MNO, neexistuje diskusia o veľkom balíku verejných financií, ktorý je ako celok pomenovaný v položke „dotácie“. Mnohokrát z oficiálnych miest počuť vo verejnom priestore paušálne znevažovanie a dehonestáciu MNO ako špecifickej časti súkromných inštitúcií.

Očakávali sme zlepšenie podmienok pre občiansku participáciu nielen v procesoch verejnej správy, ale aj pri tvorbe verejných politík. Očakávali sme dôsledné napĺňanie cieľov otvoreného vládnutia a otvoreného spravovania vecí verejných. V tejto téme však neregistrujeme pokrok a žiaľ, ani zachovanie úrovne existujúceho stavu. Nevidíme zlepšovanie či zvyšovanie počtu riadených participačných procesov, ale skôr neobvyklý tlak na legislatívu, ktorá participáciu dodnes dotknutým či aktívnym občanom umožňovala. Veľmi negatívne vnímame zmeny v zákonoch o územnom plánovaní a stavebnom konaní a tiež návrhy noviel zákonov o procesoch EIA z hľadiska podmienok pre občanov.

2. Nová rovina – podoba našej demokracie

Položme si otázku: Je kvalita spoločnosti, v ktorej žijeme, naplnením našich očakávaní?

Túto otázku si dnes po troch dekádach fungovania, rozvoja, či zápasov predstaviteľov občianskej spoločnosti kladím po prvýkrát. Doposiaľ sme ako zástupcovia platforiem MNO vedeli na spoločnej pôde Komory MNO nájsť jednoznačnú zhodu na tom, aké podmienky na zakladanie a život MNO považujeme za vhodné a potrebné. Dokonca sme to, že sa „dohodneme“, považovali za našu silnú stránku. Témy rozvoja organizácií ako právnických subjektov boli pre nás natoľko spájajúce, že sme v hľadaní zhody nad nimi nebrali do úvahy naše odlišnosti, o ktorých sme pritom vedeli.

Vplyv posledných kríz a dnes už aj neprehliadnuteľná politická realita a jej reakcia na krízy, ktorých sme súčasťou, však výrazne skúšajú našu odolnosť reagovať na zmenu kvality demokracie na Slovensku. Mnohým z nás chýba jednoznačná a kultivovaná občianska reakcia na dnešné neobčianske, ba až nedemokratické javy. Čo mám na mysli? Je v poriadku pol roka tliekať lekárom po večeroch z okien našich obydľí, aby sme sa im o niekoľko mesiacov vyhrážali smrťou? A hovoríme o týchto aktivitách ako o uplatňovaní našich ľudských práv?! Je v poriadku stratiť historickú pamäť a pritom zabudnúť na obete vo vlastných rodinách? A prečo? Kvôli hrozbe zvyšovania cien plynu?! Je vôbec možné dosiahnuť taký stupeň spoločenskej nevraživosti k odlišnosti, ktorá vyústi až do fyzickej likvidácie?

Druhým problémom, a nie menším, je reakcia spoločnosti na tieto udalosti. To, ako reagujeme alebo nereagujeme v týchto turbulentných časoch, je mimoriadne dôležité. Obnažuje to kvalitu spoločnosti, a teda aj kvalitu života v nej. Normalizujeme nenormálne. Vedome chceme byť nevšímaví, problémy často zľahčujeme, vyhovárame sa. Príkladov je veľa. Z hľadiska nás, rodiny MNO, je však dôležité najmä to, či sme spokojní s tým, akým hlasom v tejto situácii sme my samotní, my predstavitelia občianskej spoločnosti.

Z tohto pohľadu je pre diskusiu na našej konferencii dôležité hľadať odpovedať aj na tieto otázky:

- Chceme hľadať zhodu, spoločné stanoviská a kompromisy pri pohľade na kvalitu spoločnosti?
- Chceme porozumieť pojmu liberálna demokracia a tomu, aký je to typ demokracie a ako sa dotýka nás, predstaviteľov občianskych organizácií?
- Chceme sa vyhnúť traumám z minulosti spôsobených našimi vlastnými diktatúrami?
- Chceme tlmieť kultúrne vojny a rozhodnúť sa, kde chceme stáť?
- Chceme Európu a svet spolupráce?

Verím, že stretnutie v bratislavskej Novej Cvernovke nám vytvorí dobrý priestor pre otvorenú diskusiu a spoločné hľadanie odpovedí na tieto nástoživé otázky.

Ďakujem za vašu pozornosť!

Po úvodných príhovoroch pani prezidentky a hlavných organizátorov konferencie nasledovala diskusia v réžii Katky Batkovej, výkonnej riaditeľky VIA IURIS.

Čo v sektore nerobíme a mali by sme

Diskutujúci: Klára Šimáčková Laurenčíková, splnomocnenkyňa vlády ČR pre ľudské práva, Karin Andrášiková, Deti ulice o. z., Lukáš Zorád, konzultant PDCS

Moderátorka: Katarína Batková

V diskusii zaznelo niekoľko praktických odporúčaní, ako znížovať eskaláciu v spoločnosti. Diskutujúci sa zhodli, že je potrebné uvedomiť si nasledovné: v hodnotových otázkach boj nepomáha. Spoločnosť potrebuje vyvážený a zrozumiteľný dialóg, ale aj dôstojný a „žiteľný“ život pre všetkých ľudí. Inak nie je možné ani vnímať hodnoty, ktoré by mali formovať naše postoje.

Klára Šimáčková Laurenčíková, splnomocnenkyňa vlády ČR pre ľudské práva: „Konferenciu považujem za skvelú príležitosť, ako prehliť diskusiu medzi nevládnym sektorom, vládou a politikou. Považujem za dôležité stretávať sa, vymieňať si skúsenosti a inšpiráciu z toho, ako sa nám darí alebo nedarí budovať demokraciu, zvládať súčasné náročnejšie spoločenské výzvy. Som veľmi rada, že táto konferencia, toto stretnutie je skvelou príležitosťou, ako sa od seba učiť a podporovať sa navzájom.“

Prvý deň popoludní sa účastníčky a účastníci konferencie rozdelili podľa záujmu a konferencia pokračovala paralelne riadenými diskusiami na vybrané témy.

Blok: Vnútorne formálne štruktúry MNO a ich reprezentácia navonok

Moderátor: Juraj Lizák, Rada mládeže Slovenska

Diskusia v pléne hľadala odporúčania: ako by mali vyzerať štruktúry zastupujúce MNO voči verejnej správe, kým by mala byť vedená externá komunikácia MNO voči verejnosti a verejnej správe a či by mala byť reprezentácia MNO tvorená na základe osobného líderstva alebo na základe štruktúrovaných pravidiel. Diskutujúci reagovali na situáciu, v ktorej sa prostredie verejnej správy mnohokrát stráca v rôznorodosti širokého spektra činností MNO od individuálnych aktivít malých skupín až po celoštátne iniciatívy neziskového sektora.

Blok: Kultúrne vojny a občianska spoločnosť

Diskutujúci: Marcel Zajac, predseda Komory MNO, Veronika Fishbone Vlčková, riaditeľka Nadácie M. Šimečku, Daniel Pastirčák, Slovenský ochranársky snem, Vanda Tuchyňová, OZ Proti korupcii

Moderátor: Bohdan Smieška

Priebeh diskusie potvrdil nevyhnutnosť diskutovať aj o témach, na ktorých sa nevyhnutne nezhodneme. Ak však diskutujeme o ľudských právach, nemôžeme diskutovať o tom, či ich naplňať alebo nie, ale iba o tom, ako presadzovať ich naplnenie pre všetkých, pretože koncept ľudských práv musí tvoriť základný rámec, v ktorom sa ako aktéri hlásiaci sa k občianskej spoločnosti napriek svojej rôznosti pohybujeme. Prejavy, ktoré sa stávajú dominantnými v politicko-spoločenskom verejnom priestore, už nemožno jednoducho ďalej označovať za polarizáciu, ale výrazné vychýľovanie smerom extrémne napravo od stredu. Preto je otázne, či pri takýchto vnútrosektorových diskusiách majú „sediť pri stole“ aj tí, ktorí práve takéto vychýľovanie reprezentujú a ktorí napĺňanie ľudských práv pre všetkých odmietajú.

Blok: Úloha občianskych organizácií v demokracii

Moderátorka: Katarína Batková

Workshop poskytol priestor na vzájomné zoznamovanie sa a počúvanie rôznorodých postojov a názorov predstaviteľov zúčastnených organizácií. Témami bolo verejné angažovanie sa organizácií, straníckosť verzus apolitickosť organizácií. Otvorené boli otázky týkajúce sa vnútorného dialógu v samotných organizáciách a ich hodnotovom ukotvení. Diskutovalo sa o dialógu a spolupráci medzi organizáciami občianskeho sektora v spoločenskej a politickej situácii, ktorá je veľmi polarizovaná a zároveň postupne odkláňajúca sa od hodnôt demokratickej spoločnosti, právneho štátu a ochrany základných práv a slobôd. Cieľom bolo vzájomne sa počúvať a vytvoriť bezpečný priestor na výmenu názorov a skúseností.

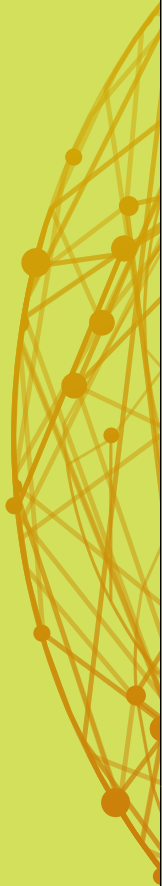
Blok: Participácia a dialóg so štátom

Koordinátorky: Alexandra Poláková Suchalová a Barbara Gindlová, ÚSV ROS

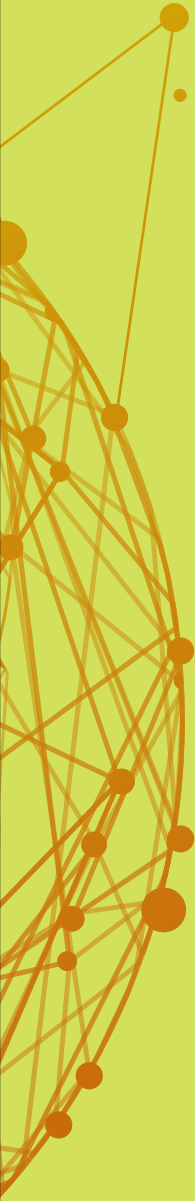
V diskusii bolo prijatých viacerých dôležitých záverov, z ktorých za najdôležitejšie môžeme považovať požiadavku smerujúcu k zlepšeniu komunikácie a spolupráce ústredných orgánov štátnej správy s MNO prostredníctvom vytvorenia rezortných rád MNO pod Radou vlády MNO, realizáciu krokov a opatrení. Ako druhá priorita sa ukázala potreba zabezpečiť stabilizáciu a vylepšovanie existujúceho legislatívneho rámca participácie a formalizovanie účasti verejnosti na tvorbe verejných politík na všetkých úrovniach verejnej správy so zámerom vytvoriť nové pravidlá zapájania sa verejnosti do tvorby verejných politík. Tretia priorita sa týkala potreby zabezpečenia systematického vzdelávania a budovania kapacít pre riadenú participáciu na strane MNO a aj na strane verejnej správy.

Na základe záverov z blokov a následnej spoločnej diskusie v pléne dospeli účastníčky a účastníci pod vedením facilitátorky Karolíny Mikovej k formulovaniu a prijatiu prvej časti vyhlásenia z konferencie.

UTOROK 8. 11. 2022			
8:30 – 9:00 REGISTRÁCIA A KÁVA			
9:00 - 10:30 OTVORENIE 2. DŇA KONFERENCIE KDE: SÁLA, PRÍZEMIE EDUARD HEGGER, predseda vlády SR – dialóg s Laurou Dittel ROMAN MIKULEC, minister vnútra SR – príhovor a slávnostné podpísanie Memoranda MV SR a MNO VERONIKA REMIŠOVÁ, podpredsedníčka vlády SR, ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR – príhovor			
10:30 – 11:00 PRESTÁVKA			
11:00 – 12:30 RIADENÁ DISKUSIA V SKUPINÁCH NA VYBRANÉ TÉMY			
1. SKUPINA: NOVÉ MODELY FINANCOVANIA MNO KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Nové mechanizmy financovania MNO, zabezpečujúce ich udržateľnosť a stabilné poskytovanie všeobecne prospešných služieb. Vízia fondu na podporu MNO, východiskový stav poskytovania a financovania služieb vo verejnom záujme. Zmeny v daňovej úprave poskytovania nepeňažných darov.	2. SKUPINA: DOBROVOĽNÍCTVO V ČASE KRÍZY KDE: KABINET, PRÍZEMIE Príklady dobrej praxe zapájania dobrovoľníčok a dobrovoľníkov v čase krízy a príklady nefungujúcich spoluprác a aktivít. Na základe skúseností je našim zámerom navrhnúť základné princípy, na ktorých by zapájanie dobrovoľníkov do riešenia kríz malo stáť.	3. SKUPINA: NOVÉ VÝZVY – STARÉ POLITIKY? REZILIENCIA A HUMANITÁRNA POMOC KDE: SVETLÍK, 1. POSCHODIE Vojna na Ukrajine, utečenecká kríza, migrácia do EÚ, pandémie a iné krízy, kde MNO zohrávajú veľkú úlohu pri ich riešení. Ako vyzerá spolupráca so štátom? Na čo existujú kapacity a vôľa v štáte? Čo trápi humanitárnu pomoc do zahraničia, aké sú odporúčania zo slovensko-ukrajinských hraníc?	Prezentácie a diskusia v skupinách: Juraj Repiský, Sekcia krízového riadenia MV SR, Tomáš Bokor, Agentúra SAMRS, Andrea Najvirtová, Človek v ohrození Moderátor: Daniel Kaba, Ambrela
Richard Panek, Ernst & Young, Veronika Zahorjan, expertka ÚSV ROS, Mojmir Beňo, MF SR, Peter Haňdiak, právnik Advokátska kancelária GPL Moderátorka: Michaela Ďurdíková	Prezentácia a práca v skupinách Moderátorky: Alžbeta Brozmanová Gregorová, Mária Milková		
12:30 – 14:00 OBED			
14:00 – 15:00 RIADENÁ DISKUSIA V SKUPINÁCH NA VYBRANÉ TÉMY			
4. SKUPINA / KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Nové eurofondy na obdobie 2021 – 2027 sa pripravovali v období geopolitických, spoločenských a hospodárskych kríz. Ako Slovensko strategicky plánuje, ak chce jednotlivé nástroje a politiky čo najlepšie využiť? Zvládli sme naprogramovať európske zdroje tak, aby sme dokázali čeliť súčasným aj budúcim krízam?	5. SKUPINA / KDE: KABINET, PRÍZEMIE Útok Ruska na Ukrajinu a následná utečenecká kríza postavili štátne inštitúcie pred úplne novú situáciu migračnej vlny, akkej naša krajina nikdy nečelila. Ako sme to zvládli? Čo si z tejto situácie odnášame? Ako sa zmení postoj štátu k migrácii? Akú rolu štát prisúdi MNO?	Panelová diskusia: Michaela Kaňová, generálna riaditeľka Sekcie krízového riadenia MV SR, Robert Šiška, vedúci odboru dokumentaristiky zahraničnej spolupráce, Migračný úrad MV SR, Branislav Tichý, poradca pre migráciu MV SR, moderátor Filip Vagač	
Panelová diskusia: Ján Ridzoň, generálny riaditeľ sekcie PSK MIRRI SR, Ľudmila Majláthová, Zastúpenie EK na Slovensku, Mária Machajdíkiová, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Miroslav Mojžiš, expert na eurofondy ÚSV ROS, moderátor Laco Oravec			
15:00 – 15:15 PRESTÁVKA			
15:15 – 16:45 SPOLOČNÁ DISKUSIA V PLÉNE K ZÁVEROM Z PRACOVNÝCH SKUPÍN / KDE: SÁLA, PRÍZEMIE Prezentácia záverov z jednotlivých skupín a prijatie spoločného vyhlásenia z konferencie – facilitátorka Kaja Miková			
16:45 – 17:00 ZÁVER KONFERENCIE			

Druhý deň konferencie

Druhý deň konferencie začal blokom s najvyššími predstaviteľmi vlády SR. Ako prvý konferenciu otvoril predseda vlády SR **Eduard Heger**. V rozhovore s Laurou Dittel, riaditeľkou Karpatskej nadácie, podčiarkol dôležitosť rozvinutej občianskej spoločnosti pre budúcnosť Slovensku. Zdôraznil, že ak nechceme na Slovensku budovať mentalitu panovania, musíme podporovať demokratickú občiansku spoločnosť, kde počúvame hlas občanov.

Eduard Heger: „V prvom rade chcem oceniť, že máme priestor a možnosť rozvíjať občiansku spoločnosť. Myslím si, že dôležitosť občianskej spoločnosti je priamo spojená s vyspelosťou demokracie a zároveň odráža vyspelosť demokracie na Slovensku. Teším sa, že sa nám darí investovať, hoci malými krokmi, do posilňovania demokracie a do rozvoja občianskej spoločnosti. Je to nevyhnutné na to, aby sme urobili zo Slovenska modernú a úspešnú krajinu. A to je aj mojím cieľom, aj cieľom našej vlády. Práve na to potrebujeme nielen dialóg, ale veľmi úzku spoluprácu medzi štátom a občianskou spoločnosťou.

Z tohto miesta by som chcel poďakovať aj MNO za obdobie dva a pol roka, kedy občianska spoločnosť nie jedenkrát výrazne pomohla štátu pri zvládaní náročných kríz, v ktorých sa nachádzame. Dokonca ju vieme aj vyčíslieť, ide naozaj o milióny hodín práce a mohli by sme povedať, že aj miliónové prínosy v eurách, ktoré zorganizovala práve občianska spoločnosť na pomoc a zvládanie týchto situácií. Som rád, že sa našej vláde darí pripravovať a schvaľovať dôležité koncepčné dokumenty, či už je to Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti do roku 2030, ale aj zákon o dobrovoľníctve, ktorý teraz máme na stole a ktorý má pomôcť rozvoju a podpore dobrovoľníctva na Slovensku.

Na záver by som chcel poďakovať aj pánovi splnomocnencovi Vagačovi za to, že sa zhostil svojej funkcie veľmi dobre a prináša do problematiky ten správny posun.“

V diskusii následne pokračovala podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR **Veronika Remišová**. Podľa jej slov je dôležité, že zo strany Vlády SR bola rétorika nenávisti voči neziskovému sektoru nahradená pozitívnym vnímaním mimovládnych organizácií, čo sa odráža vo vnímaní tretieho sektora celou spoločnosťou.

Blok uzavrel minister vnútra **Roman Mikulec**. Potvrdil a ocenil mimoriadny prínos MNO v riešení ukrajinskej krízy, kedy neziskové organizácie poskytli svoje odborné kapacity v oblasti humanitárnej pomoci a integračných aktivít. Postoj Ministerstva vnútra SR k MNO vyjadril aj konkrétnym činom, keď na konferencii slávnostne podpísal **Memorandum o spolupráci** s jedenástimi kľúčovými humanitárnymi MNO pri riešení mimoriadnej situácie v súvislosti s príchodom veľkého počtu ľudí z Ukrajiny na územie SR spôsobeným eskaláciou ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny.

Signatármi memoranda sú na strane MNO: ADRA, Asociácia samaritánov Slovenskej republiky, Človek v ohrození, n. o., Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, IPčko, Maltézska pomoc Slovensko, Mareena, Slovenská humanitná rada, Slovenská katolícka charita, Slovenský červený kríž a Slovenský skauting, o. z.

Roman Mikulec: „Dnes som sa prišiel stretnúť s predstaviteľmi mimovládnych neziskových organizácií práve preto, aby sme podpisovali memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom vnútra SR a neziskovými organizáciami. Pre mňa je to veľmi dôležité, práve po skúsenostiach z uplynulého obdobia. Veľmi si vážim ich pomoc. Veľmi si vážim ich prínos v riešení krízy a teším sa zo spolupráce, ktorá nás čaká, pretože už sa ukazuje aj v dnešných dňoch pri zvládaní migračnej krízy, že je to nesmierne dôležitá spolupráca. Som za ňu veľmi vďačný. Ďakujem pekne.“

Druhý deň konferencie pokračoval po rozdelení účastníčok a účastníkov prácami v skupinách na vybrané témy.

Blok: Nové modely financovania MNO

Prezentujúci: Filip Vagač, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Richard Panek, Ernst & Young, Veronika Zahorjan, ÚSV ROS, Peter Haňdiak, advokátska kancelária GPL

Moderátorka: Michaela Ďurdíková, ÚSV ROS, facilitátor: Bohdan Smieška

So zámerom vytvárať lepšie podmienky fungovania MNO, hľadať a zavádzať nové modely financovania MNO, ktoré by zabezpečovali udržateľnosť a stabilné poskytovanie všeobecne prospešných služieb, boli v sérii krátkych prezentácií predstavené niektoré návrhy: zavedenie fondu na podporu MNO, podpora poskytovania a financovania služieb vo verejnom záujme prostredníctvom MNO (východiskový stav dát, ktoré zbiera a analyzuje úrad splnomocnenca) a návrhy zmien v daňovej úprave poskytovania nepeňažných darov smerujúce k väčšej motivácii darcov v prospech MNO. Nasledovala spoločná diskusia celého pléna prítomných.

Blok: Dobrovoľníctvo v čase krízy

Moderátorky: Alžbeta Brozmanová Gregorová, UMB Banská Bystrica, Mária Milková, ÚSV ROS

Účastníčky a účastníci bloku vyhodnocovali úlohu dobrovoľníctva v čase krízy. Dospeli k spoločným záverom, že v spolupráci so zástupcami mimovládnych neziskových organizácií bolo prijatých viacero dôležitých záverov, z ktorých za najdôležitejšie je možné považovať zavedenie finančného mechanizmu zameraného na systematickú podporu dlhodobého dobrovoľníctva a tiež zapojenie organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi a dobrovoľníkmi pri príprave Koncepcie krízového riadenia tak, aby sa dobrovoľníci stali integrálnou a plnohodnotnou súčasťou riešenia kríz na Slovensku.

Blok: Nové výzvy – staré politiky? Reziliencia a humanitárna pomoc

Diskutujúci: Juraj Repiský, sekcie krízového riadenia MV SR, Tomáš Bokor, riaditeľ Agentúry SAMRS, Andrea Najvirtová, Človek v ohrození

Moderátor: Daniela Kaba, Ambrela platforma rozvojových organizácií

Facilitátorka: Vera Kiseľová

Pandémia COVID-19, vojna na Ukrajine a následná utečenecká kríza a pokračujúca migrácia do Európskej únie tvorili základ prezentácií a následnej diskusie, v ktorej diskutujúci hľadali odpovede na otázky: Ako vyzerá spolupráca humanitárnych MNO so štátom? Je systém humanitárnej pomoci dostatočne pripravený na udalosti posledných mesiacov? Čo treba zmeniť a na čo sa využívajú kapacity a vôľa na strane štátnych orgánov? Pozornosť sa sústredila aj na európske prostredie a diskutujúci hľadali odpovede na otázky: V čom je hlavný prínos programu Európskej únie? Čo tvorí úskalia humanitárnej pomoci do zahraničia? Aké sú ponaučenia z pomoci na slovensko-ukrajinských hraniciach a z integrácie ľudí z Ukrajiny na Slovensku?

Blok: Program Slovensko

Diskutujúci: Ján Ridzoň, generálny riaditeľ sekcie Program Slovensko MIRRI SR, Ľudmila Majláthová, Zastúpenie EK na Slovensku, Mária Machajdíkova, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Miroslav Mojžiš, expert na eurofondy ÚSV ROS

Moderátor: Laco Oravec

Nové programové obdobie eurofondov na obdobie rokov 2021 – 2027 sa práve začína. Do procesu jeho prípravy postupne vstupovali množiace sa nečakané geopolitické, spoločenské a hospodárske výzvy a krízy. Na toto turbulentné obdobie Európska únia zareagovala novými nástrojmi a zvyšovaním objemu peňazí, ktoré môžu členské krajiny investovať do svojho rozvoja. Panelová diskusia sa zamerala na dispozície Slovenska strategicky plánovať tak, aby bolo schopné čo najlepšie využiť tieto nové nástroje a politiky. Diskutujúci hľadali odpovede na otázky: Ako sa nám to darí? Ako a či zvládame na-programovať európske zdroje tak, aby sme dokázali čeliť súčasným aj budúcim krízam?

Blok: Ukrajina – Ako sme zvládli krízu?

Diskutujúci: Michaela Kaňová, generálna riaditeľka Sekcie krízového riadenia MV SR, Ján Orlovský, riaditeľ Migračného úradu MV SR, Branislav Tichý, poradca pre migráciu MV SR

Moderátor: Filip Vagač

V panelovej diskusii priniesli predstavitelia Ministerstva vnútra SR pohľad na spôsob, akým štát reaguje na príliv utečencov z Ukrajiny spôsobený bezprecedentným útokom Ruska na zvrchovanú krajinu. Porovnali hrubé čísla vývoja migrácie počas celého trvania Slovenskej republiky. Rok 2022 postavil štát pred úplne novú situáciu migračnej vlny, na ktorú sme neboli pripravení. Diskutujúci hľadali odpovede na otázky: Ako na situáciu reagoval Migračný úrad? Ako sa vyvíjajú politiky Sekcie krízového riadenia a ako sa formuje spolupráca štátu s humanitárnymi MNO, ktoré prinášajú svoje skúsenosti z pôsobenia v zahraničí? Ako využívame skúsenosti spred niekoľkých mesiacov na našej východnej hranici na riešenie aktuálnej situácie na západnej hranici?

Tieto základné otázky a ďalšie postrehy, plány a vízie zazneli v následnej diskusii. V téma Ukrajina diskusia pokračovala aj na tretí deň prostredníctvom pohľadu predstaviteľov ďalších rezortov a zástupkyne Ukrajinskej ambasády na Slovensku.

Dva dni konferencie vyvrcholili spoločných rokovaním celého pléna konferencie. Na základe záverov z blokov a následnej diskusie v pléne pod vedením facilitátorky Karolíny Mikovej účastníčky a účastníci sformulovali a prijali spoločné vyhlásenie.

Vyhlásenie predstaviteľiek a predstaviteľov občianskych organizácií z celoštátnej konferencie

Zastavme špirálu sporov a začnime sa rozprávať o Slovensku

V moderných dejinách Slovenska zohrala občianska spoločnosť veľakrát kľúčovú úlohu. Naši predchodcovia a predchodkyne stáli v prvých líniiach boja proti fašistickej i komunistickej totalite, keď viedli zápas o slobodu a demokraciu. Po roku 1989 sme sa pričínili o decentralizáciu moci, jasné odmietnutie autokratických politických tendencií a prispeli sme k integrácii Slovenska do Európskej únie a Severoatlantickej aliancie. Po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej sme sa rázne postavili proti zneužívaniu moci, korupcii a klientelizmu.

Počas vážnych kríz – či už šlo o ničivé povodne, pandémie Covid-19, zvládanie následkov krutej vojny na Ukrajine, alebo pri rôznych ekonomických, sociálnych a bezpečnostných skúškach – občianske organizácie pomáhali jednotlivcom i komunitám a boli partnerom miestnej i regionálnej samosprávy a štátu.

Bili sme na poplach, keď sa diala nespravodlivosť, keď bola demokracia v ohrození. Preto ani dnes nemôžeme ostať ticho. Vidíme, ako je naša spoločnosť hlboko rozdelená a frustrovaná z množstva konfliktov a sporov. Trápi nás, že zažívame nebyvalý prepád dôvery občanov a občianok v štát a jeho inštitúcie. Ak k tomu pripočítame ťarchu globálnych ekonomických, energetických, environmentálnych a bezpečnostných kríz, tak je zrejmé, že Slovensko opäť stojí na rázcestí.

Preto my, predstaviteľky a predstavitelia občianskych organizácií, prichádzame na prahu 30. výročia demokratickej Slovenskej republiky s touto výzvou:

Zastavme špirálu sporov a začnime úprimný dialóg o budúcnosti Slovenska.

Po nedávnom teroristickom útoku, ktorý znamenal smrť Juraja Vankuliča a Matúša Horvátha, sme si naplno uvedomili krehkosť a zraniteľnosť našej demokracie. Musíme teraz ako spoločnosť – bez ohľadu na naše politické preferencie, náboženské presvedčenie, etnicitu, národnosť, rodovú identitu alebo sexuálnu orientáciu – urobiť všetko preto, aby sme predišli ďalšej spoločenskej polarizácii. Zároveň však ostro odsudzujeme snahy jednotlivcov alebo skupín smerujúce k podpore nedemokratických riešení problémov, či obmedzovaniu základných práv a slobôd.

Ponúkame našu ochotu, skúsenosti, ľudské i odborné kapacity, aby sme pomohli prekonať túto situáciu. Naším cieľom je prostredníctvom trpezlivého dialógu postupne znižovať napätie v spoločnosti a pomôcť otvoriť diskusiu o budúcnosti Slovenska. Diskusiu o efektívnom, spravodlivom a solidárnom štáte, ktorý zabezpečí ľuďom plnohodnotný život bez predsudkov a strachu. O slobodnej demokratickej krajine s dôverou v náš spoločný domov.

Obraciame sa s touto výzvou na najvyšších ústavných predstaviteľov a predstaviteľky, politických a spoločenských lídrov a líderky, zástupcov a zástupkyne podnikateľského sektora, ako aj predstaviteľov a predstaviteľky cirkví.

Žiadame vládu SR, aby prišla s konkrétnymi návrhmi na financovanie programov, ktoré podporia znižovanie napätia a konfliktov, prevenciu násilia v školách, v komunitách a regiónoch naprieč Slovenskom.

Začneme však od seba. Ako účastníčky a účastníci konferencie prostredníctvom Komory mimovládnych neziskových organizácií ponúkame Rade vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie, Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a ďalším inštitúciám verejnej správy dialóg o znižovaní napätia.

Pozývame k tomuto nevyhnutnému dialógu ľudí žijúcich na Slovensku, ktorí ho spolu s nami uskutočnia.

Účastníci a účastníčky celoštátnej konferencie Na spolupráci záleží sa zhodli na potrebe viacerých konkrétnych krokov v oblasti ďalšieho rozvoja občianskej spoločnosti, podpory dobrovoľníctva, participácie a financovania sociálnych služieb, charitatívnej činnosti a humanitárnej pomoci, ale aj ochrany a tvorby životného prostredia, ochrany ľudských práv, neformálneho vzdelávania, rozvojovej práce v marginalizovaných komunitách a ďalších dôležitých oblastí, ktorým sa organizácie občianskej spoločnosti dlhodobo venujú:

1. EÚ fondy:

- 1.1 Vytvoriť flexibilné finančné nástroje, ktoré umožnia rýchlo a efektívne reagovať na krízové situácie a financovať aktivity spojené s týmito krízami.
- 1.2 Zabezpečiť účasť zástupcov občianskej spoločnosti na príprave relevantných/vybraných výziev a zámerov národných projektov financovaných z fondov EÚ.
- 1.3 Ukotviť postavenie Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a jeho kompetencie vo vzťahu k princípu partnerstva vo fondoch EÚ formou uznesenia vlády SR.
- 1.4 Posilniť asistenciu pri implementácii fondov EÚ v menej rozvinutých regiónoch.

2. Nové finančné nástroje:

- 2.1 Pripraviť analýzu nových nástrojov financovania MNO a implementovať aspoň jeden z týchto nástrojov. Za prioritné považujeme, aby vláda prijala MNO ako partnera verejného sektora. Za prioritné nástroje považujeme služby vo verejnom záujme, Fond na podporu MNO, poskytovanie tovarov a služieb vo zvýhodnenom režime DPH.
- 2.2 Navýšiť asignáciu dane z príjmu právnických osôb o 1 % v prospech dobrovoľníckych aktivít.

3. Humanitárna pomoc:

- 3.1 Vytvoriť národný systém pre mimoriadne situácie, ktorého súčasťou bude aj primerané financovanie a zavedenie efektívnych finančných nástrojov.
- 3.2 Rozpracovať/prispôbiť medzinárodné humanitárne štandardy (napr. OSN) pre podmienky SR.

- 3.3 Posilniť koordináciu všetkých aktérov (samosprávy, štátu, občianskej spoločnosti a verejnosti) zo strany štátu vo vzťahu k humanitárnej pomoci.
- 3.4 Vytvoriť stratégiu humanitárnej pomoci, ktorej súčasťou budú aj predošlé spomínané body.
- 3.5 Definovať kompetencie všetkých aktérov (ministerstiev, samospráv, neziskových organizácií...).
- 3.6 Budovať kapacity všetkých spomínaných aktérov.
- 3.7 Scitlivovať verejnú mienku v oblasti solidarity, tolerance a globálnej zodpovednosti.
- 3.8 Zbierať a poskytovať dáta o humanitárnej pomoci.

4. Participácia:

- 4.1 Zlepšiť komunikáciu a spoluprácu ústredných orgánov štátnej správy s MNO prostredníctvom vytvorenia rezortných rád MNO pod Radou vlády SR pre MNO.
- 4.2 Stabilizovať a vylepšovať existujúci legislatívny rámec participácie a formalizovať účasť verejnosti na tvorbe verejných politík na všetkých úrovniach verejnej správy a vytvoriť „nové pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík“.
- 4.3 Systematicky vzdelávať a budovať kapacity pre riadenú participáciu na strane MNO, ako aj na strane verejnej správy.
- 4.4 Technicky a finančne zabezpečiť riadenú spoluprácu ústredných orgánov štátnej správy s MNO aj formou jej digitalizácie.

5. Dobrovoľníctvo v čase krízy:

- 5.1 Prijatím pripravenej novely zákona o dobrovoľníctve a zavedením finančného mechanizmu na podporu dlhodobého dobrovoľníctva v nasledujúcom roku vytvoriť podmienky pre systematickú podporu rozvoja dobrovoľníctva.
- 5.2 Pri príprave koncepcie krízového riadenia zapojiť organizácie pracujúce s dobrovoľníkmi a koncepcie rozpracovať zapájanie dobrovoľníkov a dobrovoľníčok v čase rôznych typov kríz tak, aby boli integrálnou a plnohodnotnou súčasťou riešenia kríz a zároveň nenahrádzali prácu platených pracovníkov.
- 5.3 Vytvoriť platformu na sieťovanie organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi v čase krízy so zámerom jasne definovať ich úlohy pri riešení krízy a pravidelne sa stretávať aj mimo krízy.
- 5.4 Tvoriť databázu overených organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi v čase krízy.
- 5.5 Využívať jednotný komunikačný systém smerom k verejnosti pri jej zapájaní do dobrovoľníctva v čase krízy aj s cieľom predchádzať rizikovým situáciám.
- 5.6 Na určitom území v čase krízy mať jasne definovanú pozíciu koordinátora dobrovoľníkov s prepojením na samosprávu, ostatných aktérov a zabezpečiť prenos informácií o riadení krízy a pomoci medzi rôznymi úrovňami.
- 5.7 Nastaviť systém prípravy dobrovoľníkov a dobrovoľníčok pre pôsobenie v čase krízy (mať ich do zálohy) vrátane prípravy pre prácu so špecifickými cieľovými skupinami (napr. s Rómami, ľuďmi so zdravotným znevýhodnením a pod.).
- 5.8 Nastaviť systém spolupráce so zamestnávateľmi v oblasti zapájania dobrovoľníkov v čase krízy vrátane legislatívy.
- 5.9 Pripraviť finančný mechanizmus pre podporu organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi, ktorý bude aktívny v čase krízy.
- 5.10 Počas krízovej situácie zabezpečiť pre dobrovoľníkov nielen materiálne, ale aj psychosociálne zázemie.

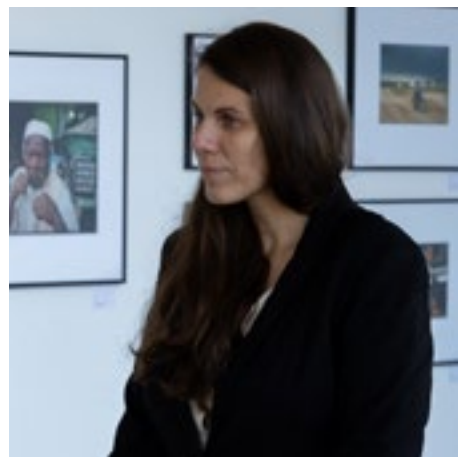
Osobné vyjadrenia zástupkyní a zástupcov MNO o dôvode ich účasti na konferencii:

Pavol Demeš, bývalý minister medzinárodných vzťahov SR, spoluzakladateľ SAIA-SCTS pre tretí sektor a politický analytik: „Som nesmierne rád, že sa táto konferencia koná. Organizátori ju nazvali Na spolupráci záleží a je pracovnou konferenciou občianskych organizácií v duchu Stupavských konferencií. Takto sme začínali po novembri 1989 a stále je cítiť obrovskú energiu a ochotu počúvať sa navzájom, zlepšovať to, čo tretí sektor alebo občiansky sektor chce, či aký vzťah budú mať predstavitelia vlády a celkovo spoločnosť na Slovensku k občianskym organizáciám vo veľmi zložitých časoch. Cítiť, že je tu energia veci meniť a byť súčasťou týchto zmien.“

Grigorij Mesežnikov, politológ, prezident Inštitútu pre verejné otázky: „Konferenciu považujem za najreprezentatívnejšie podujatie slovenskej občianskej spoločnosti. Vzhľadom na naše skúsenosti je potrebné stále zdôrazňovať naše hodnoty. Pripomínať si, že to, čo sa dosiahlo, je síce fajn, ale vývoj spoločnosti je taký, že musíme znovu všetko vysvetľovať, musíme znovu vyzývať na pozitívnejší vývoj. Okrem toho sa tu stretnem a už som sa stretol s mnohými ľuďmi, ktorých som dlhší čas nevidel. Takže je to skvelé podujatie.“

Laura Dittel, riaditeľka Karpatskej nadácie: „Konferencia MNO je veľmi dôležitý nástroj sieťovania mimovládnych organizácií na Slovensku. Ja som veľmi rada, že sa koná aspoň raz do roka a že máme možnosť prediskutovať dôležité a aktuálne témy takto spoločne.“

Katarína Batková, riaditeľka VIA IURIS: „Na konferenciu Na spolupráci záleží som prišla preto, lebo sa tu vždy stretnem s mnohými priateľmi a priateľkami, ktorí sú pre mňa cennou inšpiráciou pre môj pracovný život v občianskom sektore. A aj preto, lebo si myslím, že je dôležité, aby sme sa navzájom spoznávali a vymieňali si názory a rôzne pohľady, ktoré v občianskej spoločnosti sú.“

Juraj Lizák, predseda Rady mládeže Slovenska: „Myslím si, že zmysel konferencie je znovu sa stretnúť po rokoch, povedať si, čo mimovládny sektor potrebuje, ako komunikuje so štátom, ako vytvára efektívne partnerstvá. Osobne som prišiel facilitovať tému, ktorá sa dotýkala reprezentácie mimovládneho sektora. Taktiež sme sa rozprávali aj o tom, ako vyzerajú zastupiteľské štruktúry a aké kapacity mimovládneho sektora chceme budovať do budúcnosti. Myslím, že toto je najväčšia pridaná hodnota: môcť sa stretnúť, individuálne sa rozprávať a posúvať mimovládny sektor ďalej dopredu.“

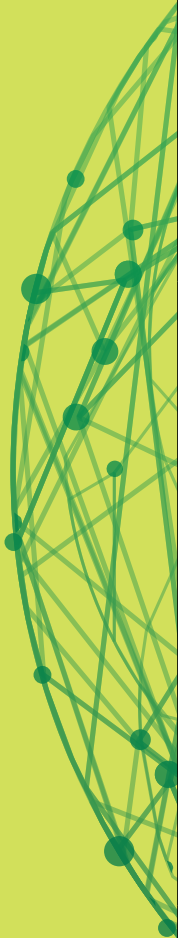
Marcel Zajac, predseda Komory MNO: „Stretli sme sa preto, lebo cítime potrebu stretávať sa a tá potreba je správna. Stretávať sa treba a sektor sa vždy stretával, keď bolo aj obdobie pokoja. Teraz všetci tak trochu cítime, že v našej spoločnosti je obdobie istého pnutia. Preto si myslím, že bolo dôležité stretnúť sa, to bolo očakávanie. Po skončení konferencie sa mi zdá, že očakávania boli naplnené. Dokonca si myslím, že sme včera prijali jedno veľmi gramotné vyhlásenie k spoločenskej situácii a mám veľmi dobrý pocit z bodov, ktoré sme prijali v dnešnom záverečnom resumé z pracovných skupín, lebo tie definujú to, čomu by sme sa mali v najbližšom čase venovať. Keď budeme hovoriť o rozvoji prostredia pre MNO, myslím si, že z tohto je cítiť veľmi silný mandát pre veci, o ktorých sme viacerí uvažovali, ale teraz ich máme potvrdené aj akýmsi príkazom alebo nejakou podporou celého sektora.“

Michaela Pobudová, riaditeľka Mareena: „Ja som dnes na túto konferenciu prišla najmä preto, lebo vnímam, že sa jej podarilo vytvoriť veľmi funkčný dialóg medzi občianskym sektorom a štátom. Špeciálne oceňujem to, že sa podarilo aj vďaka splnomocnencovi vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti vytvoriť spoluprácu vo forme memoranda o spolupráci s ministerstvom vnútra a organizáciami, ktoré naozaj boli intenzívne aktívne v reakcii na krízu na Ukrajine a sú aktuálne súčasťou kontingenčného plánu vlády.“

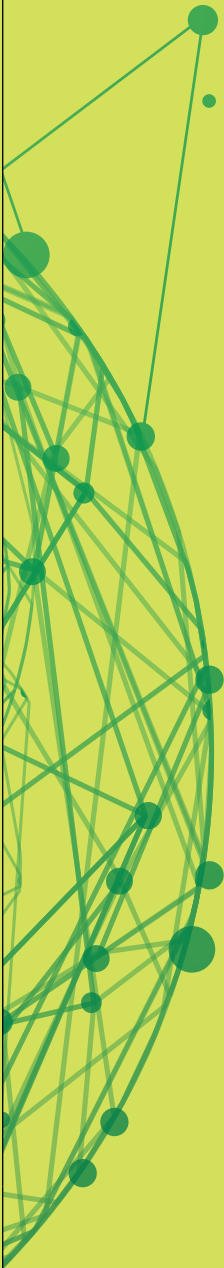

DEŇ OTVORENÉHO VLÁDNUTIA
program

STREDA 9. 11. 2022

8:30 – 9:00 REGISTRÁCIA A KÁVA	
9:00 – 10:30	
BENEFITS OF CITIZEN PARTICIPATION: PREČO JE PRE VLÁDU PARTICIPÁCIA VÝHODNÁ? (V AJ) KDE: ZBOROVŇA, 1. POSCHODIE Hlavný regionálny koordinátor medzinárodnej iniciatívy pre Európu Paul Braithwaite odprezentuje výsledky analýz a otvorí diskusiu ohľadom konkrétnych prínosov participácie a členstva krajiny v OGP pre zlepšenie vládnutia v krajine. Prednáška spojená s diskusiou Prezentujúci Paul Braithwaite, OGP Support Unit	ZÚČTOVATELNOSŤ: ČO TO JE A AKO JU MÁME MERAŤ? KDE: KABINET, PRÍZEMIE ÚSV ROS predstaví prístup k meraniu otvoreného vládnutia SR je svetovým lídrom transparentnosti konečného užívateľa v prostredí slovenskej štátnej správy a otvorí diskusiu k definícii a indikátorom merania zúčtovateľnosti (accountability) z pohľadu štátnej správy, akademického sektora a MNO. Okrúhly stôl (neverejné podujatie)
10:30 – 11:00 PRESTÁVKA	
11:00 – 12:30	
APLIKÁCIA NA LEGISLATÍVOM PROCESE V SR: APLIKÁČNA PRAX / KDE: ZBOROVŇA, 1. POSCHODIE Cieľom workshopu je zhodnotiť stav participácie na tvorbe verejných politik z pohľadu zúčastnených a otvorit diskusiu o materiáli „Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politik“, ktorý v roku 2014 vytvoril ÚSV ROS spoločne s expertmi pre štátnu správu. Okrúhly stôl/workshop	KONEČNÝ UŽÍVATEĽ VÝHOD: AJ SLOVENSKO MÔŽE INŠPIROVAŤ / KDE: KABINET, PRÍZEMIE Výhod. Systém vybudovaný na verejnom a bezplatnom on-line prístupe k dátam, verifikácii údajov povinnými osobami, ktoré preberajú zodpovednosť za správnosť údajov a obrátenom dôkaznom bremene v prípade súdnej kontroly, predstavujú najvyšší svetový štandard. Panelová diskusia: Paul Braithwaite, OGP Support Unit, Andrej Leontiev, Taylor Wessing, Luciana Malovcová, MS SR, Xénia Makarová, Zastavme korupciu Moderátorka: Zuzana Wienk, Bystriny
12:30 – 14:00 OBED	
14:00 – 15:30	
ČO MÁ VOJNA NA UKRAJINE SPOLOČNÉ S BOJOM PROTI CHUDBE NA SLOVENSKU? / KDE: ZBOROVŇA, 1. POSCHODIE Iniciatíva Joe Bidena stanovila ako jeden z troch prioritných pilierov Summitu za demokraciu občiansku spoločnosť. V rámci ukrajinskej krízy zohrali organizácie občianskej spoločnosti kľúčovú úlohu pri integrácii odľudcov do slovenských komunít, ale aj v rámci humanitárnej pomoci na území Ukrajiny. Predstavitelia vlády budú zo zástupcami sektora diskutovať o nastavení tejto pomoci, ale aj o posilnení úlohy občianskej spoločnosti pri ďalších migračných vlnách. Okrúhly stôl: Martin Kováč, štátny tajomník, MPRV SR, Ingrid Brocková, štátna tajomníčka MZVaEZ SR, Soňa Gaborčáková, štátna tajomníčka MPSVaR SR, Natália Nykyforak, Velvyslanectvo Ukrajiny v SR, Michaela Pobudová, Mareena Moderátor: Filip Vagač	OCHRANA OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI NA PRACOVISKU / KDE: SVETLÍK, 1. POSCHODIE Diskusia medzi MNO o témach súvisiacich s verejným angažovaním sa organizácií, straníckosťou vs. apolitickosťou organizácií. Ako spolupracovať v rámci sektora v spoločenskej a politickej situácii, ktorá je polarizovaná a postupne odkláňajúca sa od hodnôt demokratickej spoločnosti. Neverejné školenie
15:30 – 16:00 ZÁVER	

DEŇ OTVORENÉHO VLÁDNUTIA

Tretí deň konferencie sa niesol v znamení otvoreného vládnutia. ÚSV ROS ako hlavný koordinátor Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku pripravil program venujúci sa rôznym témam, ktoré napomáhajú vládnuť transparentne, participatívne a zodpovedajúc sa verejnosti.

Blok: Benefits of Citizen Participation. Prečo je pre vládu participácia výhodná?

Medzinárodná iniciatíva pre otvorené vládnutie, ku ktorej sa vláda SR prihlásila súčasne s jej vznikom v roku 2011, počas svojej existencie monitoruje a analyzuje vplyv, hodnotu a prínosy participácie na správu vecí verejných. Paul Braithwaite, regionálny koordinátor z centrálnej medzinárodnej iniciatívy Open Government Partnership, prezentoval vo svojom vstupe dáta konkrétnych prínosov participácie a členstva krajiny v OGP na kvalitu vládnutia a spravovania vecí verejných. V diskusii sa podelil o inšpiratívne prínosy zapájania verejnosti z Írska napríklad aj cez tzv. občianske zhromaždenia.

Blok: Zúčtovateľnosť: Čo to je a ako ju máme merať?

Jakub Adámek predstavil ambíciu úradu splnomocnenca merať otvorené vládnutie v štátnej správe. S prítomnými partnermi z akademického prostredia, MNO a zo štátnych inštitúcií diskutoval o podobách zúčtovateľnosti ako jedného z princípov otvoreného vládnutia. Z diskusie vyšla potreba definovať pojem pre potreby merania v rámci kompetencií úradu splnomocnenca.

Blok: Participácia na legislatívnom procese v SR: Aplikačná prax

Expertka ÚSV ROS Alexandra Poláková Suchalová viedla workshop, v ktorom nadviazala na výstupy konferencie z predchádzajúcich dní. Zúčastnení navrhovali riešenia na zlepšenie participácie pri tvorbe legislatívy na Slovensku. Takisto diskutovali o novej podobe metodického materiálu Pravidlá zapájania sa verejnosti do tvorby verejných politík, ktorých úpravu úrad pripravuje.

Blok: Konečný užívateľ výhod: Aj Slovensko môže inšpirovať

Diskutujúci: Andrej Leontiev, Taylor Wessing, Luciána Malovcová, MS SR, Xénia Makarová, Nadácia Zastavme korupciu

Moderátorka: Zuzana Wienk (Bystriny)

SR je svetovým lídrom témy transparentnosti konečného užívateľa výhod. Unikátny systém vybudovaný na pilieroch verejného a bezplatného on-line prístupu k dátam, verifikácie údajov povinnými osobami, ktoré preberajú spoluzodpovednosť za správnosť

údajov a obráteného dôkazného bremena v prípade následnej súdnej kontroly predstavujú aj v súčasnosti najvyšší svetový štandard. Diskutujúci previedli zúčastnených aktuálnou úpravou v Registri partnerov verejného sektora a informovali o praktických dopadoch fungovania systému na znižovanie korupcie na Slovensku na konkrétnych odhalených prípadoch a aj o plánoch smerom k rozšíreniu kontroly konečných užívateľov v súlade so záväzkom Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku na roky 2022 – 2024.

Blok: Čo má vojna na Ukrajine spoločné s bojom proti chudobe na Slovensku?

Diskutujúci: Soňa Gaborčáková, štátna tajomníčka MPSVaR SR, Martin Kováč, štátny tajomník MPRV SR, Natalia Nykyforak, zástupkyňa veľvyslanectva Ukrajiny v SR, Michaela Pobudová, OZ Mareena

Moderátor: Filip Vagač

Pod vedením splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Filipa Vagača predstavili štátny tajomník Martin Kováč z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a štátna tajomníčka Soňa Gaborčáková z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR aktuálne iniciatívy Slovenskej republiky zamerané na pomoc ľuďom ohrozených chudobou. Ide napríklad o zdroje z Programu rozvoja vidieka pre MNO, ktoré poskytujú potravinovú pomoc či rôzne druhy sociálnych a rodinných príspevkov pre ľudí ohrozených chudobou. Takisto reflektovali na aktivity Vlády SR smerom k odídencom z Ukrajiny. Na tému nadviazala Natalia Nykyforak z Veľvyslanectva Ukrajiny na Slovensku, ktorá informovala o aktuálnej situácii na Ukrajine. O každodenných skúsenostiach priamo z terénu a o aktuálnych potrebách MNO v súvislosti s odídencami z Ukrajiny informovala Michaela Pobudová z OZ Mareena.

Ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti na pracovisku

Súčasťou konferencie bola aj séria troch neverejných školení Úradu na ochranu oznamovateľov. Pozvané boli zástupkyne a zástupcovia štátnych inštitúcií zodpovední za napĺňanie úloh zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Účastníci sa dozvedeli sa, ako efektívne nastaviť interné systémy oznamovania vo svojich inštitúciách, ako evidovať a preverovať oznámenia o nekalých praktikách na pracovisku, ako komunikovať s oznamovateľmi a ako im pomôcť.

Úrad na ochranu oznamovateľov za účasti predsedníčky úradu Zuzany Dluhošovej zároveň zúčastneným priblížil svoje kompetencie a na konkrétnych príkladoch so zapojením expertov ukázal zúčastneným, ako pristupovať k oznamovateľom a ich podaniam.

Školenie zodpovedných osôb je súčasťou záväzku Úradu na ochranu oznamovateľov v aktuálnom Akčnom pláne Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku na roky 2022 – 2024. Ide o nadviazanie na prvý Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2012 – 2013, kedy práve ÚSV ROS inicioval vznik prvého zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti (zákon č. 307/2014 Z. z.).

Ďakujeme trom stovkám účastníčok a účastníkov konferencie z celého Slovenska za dôveru, ktorú prejavili svojou prítomnosťou na podujatí. Spolu s organizátormi a účinkujúcimi vytvorili jedinečnú atmosféru priateľstva, porozumenia a dôvery. Ďakujeme za ich vôľu posúvať občiansku spoločnosť a MNO na Slovensku vpred.

Podrobnejšie informácie o konferencii nájdete na webových stránkach ÚSV ROS

- https://www.minv.sk/?ros_participacia2_konferencie_na_spolupraci_zalezi
- https://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=na-konferencii-na-spolupraci-zalezi-sme-temy-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-predstavili-si-rokemu-publiku

Tváre a momenty konferencie sú zachytené na fotografiách Janka Gombalu

- <https://www.facebook.com/media/set?vanity=npparti&set=a.484908410285761>

**Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti**

Komora mimovládnych neziskových organizácií

DEŇ OTVORENÉHO VLÁDNUTIA

odborná konferencia

9. novembra 2022

Nová Cvernovka, Račianska 78, Bratislava

ÚRAD SPLNOMOCNENCA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Open
Government
Partnership

